

Ärende: VN/1972/2020

Begäran om utlåtande om ett utkast till statsrådets utbildningspolitiska redogörelse

Lausunnonantajan lausunto

Allmänna kommentarer om redogörelsen.

Goda visioner och till allra största delen goda åtgärdsförslag som också ligger i tiden. En del av dem är stora förändringar, t.ex. gemensamma och färre upprätthållare av utbildningen på andra stadiet. Åtgärderna kräver högre och tryggad finansiering. Betydelsen av dem behöver därför få tillräckligt mycket uppmärksamhet för att det också skall finnas politisk vilja att prioritera utbildning i tider när statsskulden ökar markant och ekonomin inom offentliga sektorn är hårt pressad.

Kommentarer till kapitel 2. Vision/mål – utbildning och forskning mot 2040-talet

Redogörelsen visar på en ambition att stärka bildning, utbildning och forskning i vårt land och den ambitionen stöds av SFV. Redogörelsen kunde gärna uppmärksamma att även den icke formella utbildningen är viktig för att forma ett välmående, demokratiskt, jämlikt samhälle med hög bildningsnivå.

Kommentarer till kapitel 3.1 Småbarnspedagogik samt förskoleundervisning och grundläggande utbildning

Bra åtgärdsförslag, speciellt tryggheten av rättidiga lågtröskeltjänster, sektorsöverskridande samarbete, stöd för hemmen och stödåtgärder för småbarnspedagogiken med mål att höja deltagarandel och då speciellt bland barn med invandrarbakgrund.

Attraktionen att jobba inom småbarnspedagogik måste höjas genom förbättrade arbetsvillkor. Ett större erkännande av vikten av småbarnspedagogiken räcker inte långt som åtgärd.

Handledningen på alla stadier kräver mera resurser. Det behövs de direktiv för antalet elever/studerande per elev-/studiehandledare som nu saknas. Bristen på speciellt svenskspråkiga elev-/studiehandledare är akut och behöver åtgärdas.

Behövs också fortbildning för lärare i handledningsvetenskap. Handledning i mycket mera än i bara det egna ämnet ingår idag i lärarens uppdrag men många har inte den kunskap som krävs. Innehållet i lärarutbildningen behöver ses över och förutom handledningsvetenskap inbegripa också kunskap i mångkulturalism och diversitet.

Samarbetet med föreningar och klubbar behöver få bestående former som ett sätt att stödja barns och ungas fysiska och mentala hälsa och gemenskapen i skola samt att motarbeta utanförskap. Försöket med Finlandsmodellen är en mycket välkommen början.

Kommentarer till kapitel 3.2 Andra stadiet

Närvaron av trygga vuxna behöver förstärkas. Alltför flexibla lösningar i studierna kan motverka social samverkan och trygghet.

Ämnes- och kursvalens inverkan på fortsatta studier är för stor för gymnasieelever. Antagningsgrunderna till högskolorna bör revideras så att de val gymnasieelever gör i tidigt skede av sina studier inte har så stor inverkan på möjligheterna att välja studieinriktning. En ändring av antagningskriterierna säkrar också högre välmående bland de studerande genom att minska stress.

Studerande från yrkesskola måste beredas bättre färdigheter att gå vidare till tredje stadiet. Detta kräver ändringar av upplägget inom yrkesutbildningen och bättre kvalitet.

Stora stöd behövs för stödtjänster inom yrkesutbildningen, speciellt för studerande med invandrarbakgrund. Nya finansieringsmodeller behöver hittas för att trygga en kvalitativ yrkesutbildning. Tidigare nedskärningar har haft alltför drastiska konsekvenser för kvaliteten inom yrkesutbildningen.

Den förlängda läroplikten kräver tillräckliga resurser för stödtjänster i form av ekonomi och i form av tillgång till behörig arbetskraft inom handlednings- och studerandevårdstjänster.

Bra målsättning att föra gymnasieutbildningen och yrkesutbildningen närmare varandra.

Kunskap som förvärvats på fritiden eller inom den fria bildningen bör identifieras och erkännas inom andra stadiets utbildning. Det stöder lärande och ett aktivt medborgarskap.

Kommentarer till kapitel 3.3 Högskolor

Goda åtgärdsförslag. Speciellt behöver möjligheterna att ta sig in i högskolorna underlättas genom smidigare studieövergångar, ändrade antagningskriterier och ett utökat antal studieplatser.

Kommentarer till kapitel 3.4 Vetenskap och vetenskaplig information

-

Kommentarer till kapitel 3.5 Fritt bildningsarbete

Fritt bildningsarbete är den utbildningsform som bildar människan genom hela livscykeln. Genom en synlig och aktiv närvaro av bildning genom hela livet fortsätter vi som individer och i förlängningen samhället utvecklas. Fria bildningen är en viktig aktör då det gäller att nå underrepresenterade grupper och den rollen bör fortsättningsvis stödjas och utvecklas. Fria bildningen når en bred grupp människor och genom möten mellan exempelvis olika nationaliteter kan man motverka polarisering och föra samman människor. Fria bildningen bedriver bildningsarbete med föreningslivet på både nationell och lokal nivå, vilket gynnar aktivt medborgarskap och fostrar i demokrati. Genom en flexibel finansieringsmodell kan fria bildningen snabbt agera och svara mot olika behov som uppstår men också fungera som en aktör som fogar samman och förenar samhället.

Kommentarer till kapitel 3.6 Kontinuerligt lärande – lärande under yrkeskarriären

Möjligheterna att enskilt avlägga studieavsnitt eller -helheter som ingår i olika examina behöver förbättras för t.ex. dem som vill komplettera en redan avlagd examen i likhet med t.ex. Komvux i Sverige.

Att fortsätta lära genom hela livet är ett eftersträvanvärt mål. Aktörer inom fritt bildningsarbete kan vara en del av det kontinuerliga lärandet och erbjuda flexibla lösningar för kontinuerligt lärande. Man har en beredskap att agera snabbt, verksamheten är utbredd och lokal, och aktörerna är oftast välkända och trösklarna för att ta del av utbudet är låga.

Kommentarer till kapitel 3.7 Undervisnings- och handledningspersonal och övrig personal

Mycken fortbildning behövs inom mångkulturalism, handledningsvetenskap, digitala färdigheter och digital pedagogik.

Åtgärder som stödjer välbefinnandet bland personalen inom småbarnspedagogik och undervisning behöver utvecklas. Just nu hotar betungande arbete dessa attraktionskraften inom yrken knutna till utbildning och fostran.

Ledarskapsfrågan behöver uppmärksammas. Inbesparingar och tätt på varandra följande reformer har gjort att intresset för ledarskap sjunkit och att ledarskapet ofta satts på spel pga otillräckliga resurser.

Kommentarer till kapitel 3.8 Konst- och kulturföstran och -undervisning och grundläggande konstundervisning

Planerna på att öka tillgängligheten till och integrationen av konst och kultur i verksamheten i och utanför skolan får starkt understöd som stöd för individens holistiska utveckling och välmående. Planen för kulturföstran borde ingå som en obligatorisk del av skolornas läroplaner.

Kommentarer till kapitel 3.9 Studiestöd

Att ytterligare möjliggöra förvärvsarbete vid sidan av studierna kan inverka fördröjande på studierna och kunde övervägas. Riktade höjningar behövs som utjämnare av förutsättningarna för studier och kunde säkra möjligheterna till studier bättre än ökat förvärvsarbete.

Kommentarer till kapitel 3.10 Utbildning på svenska: situation, mål och åtgärder

Speciellt den svenskspråkiga dagvården behöver uppmärksamhet. Bristerna i den hotar också bärkraften i hela den svenska utbildningen vad gäller kvalitet och antalet barn och unga som väljer en svenskspråkig lärostig.

Hög kvalitet i den svenskspråkiga utbildningen skall locka också många finskspråkiga att välja en svensk lärostig. Det ger språkfärdigheter som gagnar hela landet.

Språkbadsverksamheten behöver stödjas och utvecklas för att motsvara den efterfrågan som nu finns och inte alltid uppfylls.

Kommentarer till kapitel 3.11 Lärande och studievägar för personer med invandrarbakgrund

Frågan behöver uppmärksammas. Stödåtgärder har betydelse för både individen och samhället. Alltför mycket potential går nu förlorad.

Åtgärder behövs på alla stadier och i många olika former.

Kommentarer till kapitel 4. Situationsbild och centrala förändringsfaktorer för utbildnings- och forskningssystemet. Skriv vid behov endast ett koncist allmänt utlåtande om kapitlet, och i detalj endast de viktigaste frågorna som ska kommenteras eller som eventuellt saknas.

En bra översikt och prognostisering som riktlinjer för de utmaningar som finns och för vilka åtgärder behövs! Åtgärderna som definierats i föregående kapitel ligger i linje med de utmaningar som beskrivs!

Aura Johan
Svenska folkskolans vänner r.f

Wahlström Niklas
Svenska folkskolans vänner